

ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗА ТАКСОНОМІЄЮ БЛУМА-АНДЕРСОНА-КРАТВОЛЯ

Ковальчук Л.О., доцент

кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Львівський національний університет імені Івана Франка

Цілепокладання (цілетворення, цілевизначення) навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах компетентнісного підходу передбачає спрямованість освітнього процесу у вищій школі на цілі-вектори освіти (навчання, учіння, самореалізацію, самоактуалізацію, самовизначення, розвиток особистості). Інструментальними засобами досягнення цих цілей є принципово нові освітні конструкти (*компетентності, компетенції, метапрофесійні якості*). З цього погляду недостатнім є визначення *освітньої, розвивальної і виховної цілей* освітнього процесу, а також некоректним видається виокремлення лише того, що студенти *повинні знати* і що студенти *повинні вміти*. Такий підхід у цілепокладанні не забезпечує ефективне досягнення програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійними (освітньо-науковими) програмами підготовки фахівця.

Аналіз праць І. Булах, В. Кременя, О. Локшиної, О. Пометун, Ю. Рашкевича, проведеного нами дослідження засвідчує, що найбільш вдалою для цілепокладання навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах компетентнісного підходу з урахуванням сучасних вимог є таксономія цілей і результатів навчання, запропонована Б. Блумом (1956 р.) й доповнена Л. Андерсоном і Д. Кратволем (2001 р.).

Таксономія (гр. *τάξις* – порядок, *νόμος* – закон) – класифікація педагогічних цілей, в якій виділені різні типи цілей і описана послідовність їхньої реалізації. За педагогічною таксономією Блума цілі навчання поділяють відповідно до сфер особистості на такі групи:

- 1) **цілі пізнавальної (когнітивної) сфери** – *знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінювання* (це цілі, що забезпечують здатність запам'ятати, інтерпретувати, прогнозувати, використовувати, аналізувати, знаходити взаємозв'язки і взаємозалежності, генерувати ідеї і сприяють розвитку мислення, пам'яті, уваги, уяви, здібностей тощо);
- 2) **цілі афективної (емоційно-ціннісної) сфери** – *сприймання, реагування, переконаність, селективність, індивідуальність* (це цілі, що формують ціннісні настанови, емоційно-особистісне ставлення до навчально-пізнавальної діяльності, майбутньої професії, здатність аргументувати власну думку, відстоювати позицію, відповідальність тощо);
- 3) **цілі психомоторної сфери** – *імітація, маніпуляція, чіткість, розчленованість, завершеність* (це цілі, пов'язані з формуванням різних видів рухової (моторної), маніпулятивної діяльності, нервово-м'язової координації, пов'язані з різноплановими діями (наприклад, мимовільне повторення дій в результаті спостереження, дії за інструкцією, упевнене самостійне виконання завдань тощо), з мовними навичками тощо).

Отже, таке цілепокладання охоплює різнопланові аспекти навчально-пізнавальної діяльності студентів на різних етапах освітнього процесу.